

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Kotor Varoš
za period 01.01.-31.12.2019. godine**

Broj: RV007-20

Banja Luka, 02.07.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	7
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	8
	1. Uvod	8
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	8
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	10
	5. Priprema i donošenje budžeta	11
	6. Finansijski izvještaji	12
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	12
	6.1.1. Prihodi i primici.....	13
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	14
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	17
	6.1.4. Neto finansiranje.....	17
	6.1.5. Razlika u finansiranju	17
	6.2. Bilans uspjeha	18
	6.2.1. Prihodi.....	18
	6.2.2. Rashodi.....	18
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	19
	6.3. Bilans stanja.....	20
	6.3.1. Aktiva.....	20
	6.3.2. Pasiva.....	23
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	24
	6.4. Bilans novčanih tokova	24
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	25

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	25
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	25

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Kotor Varoš koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Opštine Kotor Varoš istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine, Opština Kotor Varoš nije organizovala i izvršila u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza i nije iskazan pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Opština Kotor Varoš prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršeno uključivanje značajnog dijela javnih ustanova i javnih preduzeća koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem entiteta.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1 i 6.2.2 izvještaja:

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine precijenjeni su u iznosu od 144.800 KM za koliko su precijenjena i potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode. Takođe, rashodi po osnovu usklađivanja imovine su precijenjeni u iznosu od 144.364 KM za koliko su potcijenjena potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode, jer evidentiranja nastalih i naplaćenih poreskih i neporeskih potraživanja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za obračunski period 2019.

godine nisu izvršena u skladu sa tačkom 14. Uputstva o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi).

Kao što je navedeno pod tačkama 6.2.2 i 6.3.1. izvještaja:

Precijenjena je nefinansijska imovina u stalnim sredstvima za iznos od 252.285 KM i finansijski rezultat ranijih godina za 102.476 KM za neobračunatu amortizaciju prethodnih godina i potcijenjeni su rashodi amortizacije u najmanjem iznosu od 149.809 KM, jer nije izvršeno stavljanje imovine u upotrebu i obračun amortizacije u skladu sa paragrafom 71 MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema. Takođe, opština nije izvršila prenos sa sredstava u pripremi na sredstva u upotrebi za puteve, vanjsku rasvjetu, parking doma zdravlja i druga sredstva koje su izgrađena 2018. godine i ranije u iznosu od 754.000 KM, što nije u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7 izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže potpuna obrazloženja u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 Presentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda, jer nisu objelodanjene neophodne dodatne informacije.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je, da su finansijski izvještaji Opštine Kotor Varoš sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz pretpostavku da Opština neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje

predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 02.07.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Kotor Varoš za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Opštini Kotor Varoš za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Opština Kotor Varoš je zaključila ugovore sa zaposlenima na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Opština je u otvorenom postupku javne nabavke radova na izgradnji zgrade lokalne uprave zahtjevala uslove za ekonomsku i finansijsku sposobnost koji nisu predviđeni članom 47. Zakona o javnim nabavkama.

Kod otvorenog postupka za čišćenje i održavanje javnih asfaltnih i zelenih površina sa prikupljanjem i odvozom smeća između ostalog su nabavljane robe koje se ne mogu svrstati u usluge čišćenja i ne predstavljaju srodnu cjelinu, što nije u skladu sa članom 2. i 16. Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1 izvještaja:

Isplate fizičkim licima iz blagajne su vršene iznad limita definisanog članom 3. stav (1) tačka đ) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Kotor Varoš obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Kotor Varoš.

Banja Luka, 02.07.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa članom 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) konsolidacija entiteta javnog sektora koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 3) obračunski prihodi i naplaćena potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode evidentiraju u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi);
- 4) obračun amortizacije vrši za sredstva u upotrebi u skladu sa paragrafom 71 MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema i članom 26. stav 4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj;
- 5) evidentiranje potraživanja koja dospijevaju u periodu do godinu dana od datuma izvještavanja vrši u skladu sa zahtjevima MRS- JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 76);
- 6) na poziciji akcije i učešća u kapitalu iskaže učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Dom zdravlja „Sveti Pantelejmion“ u skladu sa članom 61. stav 4. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 7) sredstva u upotrebi evidentiraju u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj;
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju sve informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) zapošljavanje u opštinskoj upravi vrši u skladu sa članom 61. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- 2) uključe u sistem trezorskog poslovanja kao budžetski korisnici JU Centar za kulturu i informisanje, Turistička organizacija Kotor Varoš i Agencija za lokalni i ekonomski razvoj u skladu sa članom 5. Pravilnika o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika;
- 3) nabavke provode u skladu sa članom 2.,14.,16. i 53. Zakona o javnim nabavkama;
- 4) isplate iz blagajne Opštine vrše u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Budžet i Odluka o izvršenju budžeta Opštine Kotor Varoš za 2019. godinu;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o radu;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o porezu na nepokretnosti;
- Zakon o šumama;
- Zakon o zaštiti od požara;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o koncesijama;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Zakon o vodama;
- Zakon o sportu;
- Uredba o izdacima za službena putovanja u zemlji i inostranstvu;
- Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Uredba o načelima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta u gradskoj odnosno opštinskoj upravi;
- Pravilnik o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Kotor Varoš je osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu Opština) obrazovana za 43 naseljena mjesta. Ukupna površina opštine Kotor Varoš iznosi 560 km². Prema zadnjim rezultatima popisa (2013. godine) na području Opštine Kotor Varoš ima 22.001 stanovnik. Opština raspolaže značajnim prirodnim bogatstvom, prije svega šumom. Opština ima svojstvo pravnog lica.

Statutom Opštine („Službeni glasnik opštine Kotor Varoš“, broj:10/17) uređuju se poslovi opštine Kotor Varoš kao jedinice lokalne samouprave, organizacija i rad njenih organa, imovina i finansiranje, akti i javnost rada organa opštine, učešće građana u lokalnoj samoupravi i dr. Skupština Opštine ima 27 odbornika. Načelnik opštine je nosilac izvršne vlasti, koja se ostvaruje putem Opštinske uprave. Opštinska uprava je organizovana u skladu sa Odlukom o osnivanju Opštinske uprave (Službeni glasnik opštine Kotor Varoš broj: 8/18).

Opština posluje u sistemu lokalnog trezora (SOFI), u kome se kao budžetski korisnici pojavljuju potrošačke jedinice opštinske uprave (skupština opštine, Odsjek za poslove skupštine opštine, Načelnik opštine, odjeljenje za finansije, odjeljenje za privredu i dr.) i niže potrošačke jedinice (JU Centar za socijalni rad, JU Dječiji vrtić „Larisa Šugić“, JU Srednjoškolski centar „Nikola Tesla“ i JU Narodna biblioteka). Opština ima većinsko vlasništvo u kapitalu KP "Bobas" Kotor Varoš, zatim Javnih ustanova Centar za kulturu i informisanje, Turističke organizacije Kotor Varoš, Agencije za lokalni ekonomski razvoj opštine Kotor Varoš i Dom zdravlja „Sveti Pantelejmon“ Kotor Varoš.

Revizijom su obuhvaćeni Konsolidovani finansijski izvještaji kojeg čine finansijski izvještaji JU Centar za socijalni rad, JU Dječiji vrtić „Larisa Šugić“, JU Srednjoškolski centar „Nikola Tesla“ i JU Narodna biblioteka.

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2019. godinu, ova Opština je svrstana u srednje razvijene jedinice lokalne samouprave.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je 2018. godine provjeru statusa datih preporuka prilikom revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Kotor Varoš za 2015. godinu i sačinila Izvještaj o statusu datih preporuka (broj IP009-18) kojim je konstatovano da je djelimično provedeno pet preporuka, a jedna nije provedena. U 2019. godini provedene su dvije preporuke u potpunosti, a odnose na donošenje internih akata kojima će se definisati upravljanje grantovima (tačka 6.1.2.1 izvještaja) i donesena je Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica.

Djelimično provedene preporuke odnose se na ažuriranje i dokumentovanje imovinsko-pravnog stanja nad nekretninama (tačka 6.3.1.3 izvještaja), utvrđivanje stvarnog stanja infrastrukturne mreže vodovoda i kanalizacije (tačka 6.3.1.3 izvještaja), uspostavljanje funkcionalnog sistem internih kontrola (tačka 3. izvještaja) , priprema i donošenje budžeta u skladu sa budžetskim kalendarom (tačka 5. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola Opštine djelimično su definisani postojećim internim aktima (Statutom, Odlukom o osnivanju Opštinske uprave, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i dr.).

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta opštinske uprave Opštine Kotor Varoš („Službeni glasnik Opštine Kotor Varoš“ broj: 8/18, 10/18, 11/18 i 2/19) sistematizovano je 78 radnih mjesta sa 98 izvršilaca. Osim opštinske uprave preko lokalnog trezora, iz budžetskih sredstava Opštine se finansiraju i plate u javnim ustanovama Centar za socijalni rad i JU Dječiji vrtić „Larisa Šugić“ Kotor Varoš.

Na dan 31.12.2019. godine u Opštini sa potrošačkim jedinicama je zaposleno 130 izvršilaca, od toga u Opštinskoj upravi je 85 izvršilaca (64 lica na neodređeno vrijeme, 17 na određeno i 4 funkcionera). U Centru za socijalni rad je zaposleno 14 izvršilaca (12 lica na neodređeno i 2 lica na određeno vrijeme), dok je u JU Dječiji vrtić „Larisa Šugić“ zaposleno 31 lice (4 lica na određeno, 2 pripravnika i 25 lica na neodređeno).

Ugovori o radu na određeno vrijeme kod deset zaposlenih su potpisani na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 97/16), kojim je propisano da se radni odnos na određeno vrijeme zbog privremeno povećanog obima posla može zasnovati najduže do šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 20. stav 1) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16), jer ne sadrži:

- uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza,
- pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja,
- pregled knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza čija stvarna stanja na dan popisa nisu utvrđena, sa odgovarajućim obrazloženjima,
- podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji, kao i o radnom angažmanu lica angažovanih na popisu.

Sačinjen je polugodišnji i godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola. Takođe, donesen je plan rada za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola za 2019. godinu, sačinjene su Izjave u vezi dostignutog stepena razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2019. godinu i Izjave o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2020. godinu.

Opština nije uredila sistem internih kontrola prema dijelu odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17), jer nije izvršila analizu postojećih i na osnovu toga donijela nova pravila i procedure imajući u vidu da je u proteklom periodu, došlo do značajnih izmjena u zakonskoj i podzakonskoj regulativi iz različitih oblasti. Opština je definisala ključne poslovne procese i uspostavila knjigu poslovnih procesa (tačka 22. podtačke 3., 4. i 5. navedenog uputstva).

Opština nije uključila u sistem trezorskog poslovanja kao budžetske korisnike JU Centar za kulturu i informisanje, Turističku organizaciju Kotor Varoš i Agenciju za lokalni ekonomski razvoj u skladu sa članom 5. Pravilnika o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj:116/13).

Pomoćni program osnovnih sredstava ne sadrži sve potrebne podatke (naziv dobavljača, fabrički broj i druge relevantne karakteristike imovine).

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je u potpunosti obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima, što je osim u ovoj tački navedeno u tačkama 4., 6., 6.2.1., 6.2.2., 6.3.1.2 i 6.3.1.3 izvještaja.

Preporučuje se načelniku opštine da obezbijedi da se:

- **zapošljavanje u opštinskoj upravi vrši u skladu sa članom 61. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;**
- **popis imovine i obaveza vrši u skladu sa članom 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;**
- **ukluče u sistem trezorskog poslovanja kao budžetski korisnici JU Centar za kulturu i informisanje, Turistička organizacija Kotor Varoš i Agencija za lokalni i ekonomski razvoj u skladu sa članom 5. Pravilnika o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki i izmjenama za 2019. godinu planirane su nabavke ukupne vrijednosti 4.565.207 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu bez PDV-a). Prema izvještaju o realizaciji u toku godine provedeno je 114 postupaka nabavki u iznosu 4.224.381 KM, od čega otvorenim postupkom (3.408.684 KM), pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja (150.976 KM), pregovaračkim postupkom sa objavom obavještenja (147.347 KM), konkurentskim zahtjevom za dostavu ponuda (302.209 KM), direktnim sporazumom (194.698 KM). U toku 2019. godine nabavljani su građevinski radovi na izgradnji zgrade opštine, radovi za održavanje puteva, usluge zimskog održavanja, izvođenje radova na sanaciji obala od poplava, izgradnji vodovodne infrastrukture, popravki mostova i dr. Kod većine provedenih nabavki su ugovorene vrijednosti niže od procijenjenih.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je 12 postupaka ukupne vrijednosti 2.985.826 KM. Za izvođenje radova na izgradnji zgrade lokalne uprave je proveden otvoreni postupak i ugovorena vrijednost od 2.673.510 KM bez PDV-a. U tenderskoj dokumentaciji je zahtjevano da kandidati prilože zadnja dva pozitivna bilansa uspjeha i da su u posljednje dvije godine ostvarili promete od 50 % vrijednosti procijenjene nabavke što je suprotno uslovima za ekonomsku i finansijsku sposobnost prema članu 47. Zakona o javnim nabavkama.

Otvoreni postupak je proveden za izvođenje radova za održavanje lokalnih nekategorisanih puteva i ulica u iznosu od 102.830 KM bez PDV-a. Otvoreni postupak je proveden za čišćenje i održavanje javnih asfaltnih i zelenih površina sa prikupljanjem i odvozom smeća u vrijednosti 94.007 KM bez PDV-a gdje su između ostalog nabavljane klupe, kante i korpe koje se ne mogu svrstati u usluge čišćenja i ne predstavljaju srodnu cjelinu, što nije u skladu sa članom 2. i 16. Zakona o javnim nabavkama. Tenderska dokumentacija kod pomenutog otvorenog postupka nije predvidjela neophodne informacije opisa roba sa navođenjem oznaka iz jedinstvenog rječnika javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama.

Konkuretski zahtjev za dostavljanje ponuda je nabavka kamenog materijala 34.188 KM bez PDV-a i kamenog materijala za sanaciju oštećenja na putevima i objektima odvodnje (5.960 KM). Konkuretski zahtjev je proveden za izradu regulacionog plana „Centar“ 19.526 KM bez PDV-a.

Pregovarački postupci bez objave obavještenja su provedeni za izvođenje građevinskih radova za sanaciju šteta od poplava na putevima i objektima za odvodnju nastalih poplava u vrijednosti od 37.980 KM i održavanja programa za kancelarijsko poslovanje (3.840 KM).

Direktnim sporazumima su nabavljene geodetske usluge (1.795 KM), bezalkoholna i alkoholna pića za javne manifestacije (2.473 KM), zatim promotivni materijal (4.657 KM). Direktni sporazum je proveden za nabavku održavanja vozila, gdje Opština nije sačinila ispravno obrazac cijene ponude po količinskim specifikacijama, što nije u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama i sa članom 5. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije. Opština je nabavku goriva za službena vozila provela putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda (16.200 KM), a zatim kad je realizovan ugovor provela je postupak direktnog sporazuma u iznosu od 1.657 KM i zaključila ugovor sa istim dobavljačem, što nije u skladu sa članom 14. Zakona o javnim nabavkama, s obzirom da se nakon ugovorenog iznosa iznad 6.000 KM ne može provesti niži vrijedonosni razred odnosno direktni sporazum.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se nabavke provode u skladu sa članom 2., 14., 16. i 53. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Odlukom o usvajanju budžeta opštine za 2019. godinu („Službeni glasnik opštine Kotor Varoš“ broj: 11/18) utvrđen je budžet u iznosu od 8.600.000 KM. Skupština opštine je donijela Odluku o izvršenju budžeta opštine Kotor Varoš („Službeni glasnik opštine Kotor Varoš“ broj: 11/18) sa kojom je definisan način izvršenja budžeta. Skupština opštine je usvojila rebalans budžeta krajem 2019. godine („Službeni glasnik opštine Kotor Varoš“ broj: 13/19) u iznosu 11.100.000 KM. Budžetska sredstva i izdaci se najvećim dijelom odnose na rashode za lična primanja (3.044.169 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (1.952.377 KM), grantove (1.299.660 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta opština i gradova (1.214.564 KM) i na izdatke za proizvedenu stalnu imovinu (2.856.970 KM). Rebalansom budžeta je raspodjela suficita iz ranijeg perioda planirana u iznosu od 186.110 KM sa kojom je utvrđen neraspoređeni suficit iz 2018. godine u iznosu od 65.600 KM i neutrošena namjenska sredstva u iznosu 120.510 KM, a na osnovu prethodno donesene Odluke o raspodjeli utvrđenog suficita i neutrošenih namjenskih sredstava za 2018. godinu („Službeni glasnik opštine Kotor Varoš“, broj: 9/19).

Nakon rebalansa budžeta, Opština je izvršila 16 realokacija i to 10 u okviru istih potrošačkih jedinica Opštinske uprave u iznosu od 603.237 KM i šest realokacija između budžetskih korisnika u iznosu od 37.016 KM.

Budžetska rezerva je planirana u iznosu od 14.500 KM, a raspodjela je izvršena u iznosu od 6.339 KM na poziciji ostalih neklasifikovanih rashoda.

Kod pripreme i donošenja budžeta Opštine za 2019. godinu, utvrđena su određena odstupanja u odnosu na budžetski kalendar definisan članom 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, a koja se odnose na rokove korespodencije sa Ministarstvom finansija (dostavljanja prijedloga i usaglašavanje budžeta).

Preraspodjele sredstava vršene su u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta opštine Kotor Varoš za 2019. godinu i Zakonom o budžetskom sistemu. Osim pomenutog odstupanja u budžetskom kalendaru, revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sastavila konsolidovane obrasce finansijskih izvještaja Bilans uspjeha, Bilans stanja, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (u daljem tekstu: PIB), Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF) i Bilans novčanih tokova u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/17).

Opština Kotor Varoš nije izvršila konsolidaciju pri sačinjavanju Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18), jer nije izvršila uključivanje entiteta pod kontrolom (Doma zdravlja „Sveti Pantelejmon“, KP "Bobas" Kotor Varoš, JU Centar za kulturu i informisanje, Turističke organizacije Kotor Varoš i Agencije za lokalni ekonomski razvoj opštine Kotor Varoš) dodavanjem neto imovine/kapitala iz bilansa stanja istog u Konsolidovani bilans stanja.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se konsolidacija entiteta javnog sektora koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2019. godine iskazano je u obrascu PIB na računovodstvenom fondu 01 - opšti fond, što predstavlja budžet u užem smislu i obrascu PIF izvršenje po svim fondovima.

Opština je u obrascu PIB-a u 2019. godini iskazala ukupne budžetske prihode i primitke u iznosu od 10.764.090 KM (za 1% niži od rebalansa budžeta), dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 10.660.755 KM (za 4% niži od rebalansa budžeta).

U PIF-u su iskazani ukupni prihodi, primici i raspodjela suficita u iznosu od 11.399.519 KM i ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 11.174.802 KM.

U obrascima PIB-a i PIF-a, na poziciji raspodjela suficita iz prethodnog perioda, iskazan je iznos od 105.511 KM, od toga korištenje neutrošenih namjenskih sredstava od 39.912 KM (što je 33% u odnosu na rebalansom planirani iznos 120.510 KM).

Opština je u obrascu PIB-a u 2019. godini iskazala ukupna budžetska sredstva (prihode, primitke i raspodjelu suficita) u iznosu od 10.869.601 KM (u okviru kojih su na poziciji raspodjela suficita iskazana i neutrošena namjenska sredstva i raspodjela suficita), što je za 2% niže od rebalansa budžeta. Budžetski izdaci (budžetski rashodi i izdaci) iskazani su u iznosu od 10.660.755 KM (za 4% niži od rebalansa budžeta).

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je iskazala prihode i primitke u iznosu 11.294.008 KM, od čega prihodi iznose 8.911.365 KM, a primici iznose 2.382.643 KM. Prihodi i primici se odnose na fondu 01 (budžet u užem smislu) iznos od 10.764.090 KM, na fondu 03 (fond grantova) iznos od 34.027 KM i na fondu 05 (fond za posebne projekte) iznos od 495.891 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Prihodi su iskazani u iznosu od 8.911.365 KM a odnose se na fond 01 (8.627.338 KM), fond 03 (34.027 KM) i fond 05 (250.000 KM). Čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi i transferi između ili unutar jedinica vlasti.

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 6.695.371 KM, a najvećim dijelom čine ih indirektni porezi prikupljeni preko Uprave za indirektno oporezivanje BiH (5.903.606 KM), porezi na lična primanja (589.364 KM) i porezi na imovinu (178.003 KM).

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 1.284.668 KM i to na fondu 01, a najvećim dijelom se odnose na prihode od zakupa i rente (105.811 KM), administrativnih naknada i taksi (60.648 KM), komunalne naknade i takse (207.601 KM), naknade po raznim osnovama (629.439 KM) i prihodi od pružanja usluga (263.589 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na naknade za uređenje građevinskog zemljišta (56.289 KM), po osnovu Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13 i 16/18), naknade za šume (384.962 KM) po osnovu Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 75/08 i 60/13), naknade za vode (58.391 KM) po osnovu Zakona o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 50/06, 92/09 i 121/12), naknade za realizaciju zaštitnih mjera od požara (45.383 KM) po osnovu Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik Republike Srpske“, br 94/19).

Skupština opštine je u skladu sa članom 22. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/11 i 100/17) uskladila i propisala obavezu plaćanja komunalne naknade za korišćenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje i usvojila program korišćenja. Skupština je donijela program korišćenja sredstava definisanih članom 195. Zakona o vodama, zatim usvojila programe o utrošku ostvarenih naknada za šume.

Prihode od pružanja javnih usluga ostvaruju korisnici za usluge JU Dječiji vrtić „Larisa Šugić“ (186.993 KM), Opštinska uprava (30.381 KM), Centar za socijalni rad (27.248 KM), Srednja škola (16.783 KM).

Grantovi su iskazani u iznosu od 61.887 KM, a odnose se na grantove iz zemlje (7.700 KM) i inostranstva (54.187 KM), od toga na fondu 01 (27.860 KM), a na fondu 03 (34.027 KM). Grantovi iz inostranstva se odnose u najvećem iznosu na pomoć Bugarske Vlade za nabavku opreme za Dječiji vrtić „Larisa Šugić“ u iznosu od 27.860 KM i namjenska sredstva „World Vision“ u iznosu od 26.327 KM i to za opremanje omladinskog centra „Peta strana svijeta“ (5.000 KM), podrška najranjivijoj djeci (7.500 KM), implementacija lokalnog akcionog plana za djecu 2018-2022 godina (6.000 KM), ekonomsko osnaživanje porodica (5.000 KM).

Transferi između ili unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 869.439 KM, a odnose se na transfere između različitih jedinica vlasti i to na fondu 01 iznos od 619.439 KM i na fondu 05 iznos od 250.000 KM.

Transferi između različitih jedinica vlasti se odnose na transfere od entiteta 868.179 KM od kojih su najviše ostvareni transferi od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (468.848 KM) za sufinansiranje socijalnih davanja, invalidnine i prevoz učenika u specijalnim školama, zatim po osnovu sporazuma o sanaciji sa JU Vode Srpske RS u iznosu od

49.973 KM, od Republičkog sekretarijata za izbjegla i raseljena lica RS u iznosu od 90.000 KM za sanaciju puta. Na fondu 05 iskazana su sredstva po osnovu ostvarenih transfera od Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske u iznosu od 250.000 KM u svrhu sanacije nastalih šteta od poplava.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu 2.382.643 KM od toga na fondu 01 (2.136.752 KM) i na fondu 05 (245.891 KM). Primitke čine primici za nefinansijsku imovinu (19.346 KM), primici od finansijske imovine (2.012.181 KM), primici od zaduženja (203.385 KM) i ostali primici (147.731 KM).

Primici za nefinansijsku imovinu odnose se na prodaju građevinskog zemljišta. Primici od finansijske imovine se u potpunosti odnose na primitke po osnovu oročenih sredstava. Opština je u 2018. godini nakon druge emisije obveznica izvršila otkup (zatvaranja) duga po prvoj emisiji obveznica, a preostali iznos od 2.000.000 KM oročila na period od 6 mjeseci. Svrha emisije obveznica je pribavljanje sredstava za izgradnju zgrade opštine i zatvaranje duga.

Primici od zaduženja se odnose na povučena sredstva po osnovu kredita za hitni oporavak od poplava u iznosu 203.385 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je u obrascu PIF iskazala ukupne rashode i izdatke u iznosu od 11.174.802 KM, od čega na fondu 01 (10.660.755 KM), fondu 03 (34.135 KM) i fondu 05 (479.912 KM).

6.1.2.1. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 8.059.421 KM od toga na fondu 01 (7.819.513 KM) što je niže za 2% u odnosu na rebalans budžeta, na fondu 03 (32.150 KM) i na fondu 05 (207.758 KM). Čine ih rashodi za lična primanja zaposlenih (3.092.095 KM), rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga (1.783.420 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (223.778 KM), subvencije (8.196 KM), grantovi (1.298.158 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (1.186.768 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti (28.621 KM), rashodi po sudskim rješenjima (81.987 KM) i transferi između i unutar jedinica vlasti (116.490 KM).

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u ukupnom iznosu od 3.092.095 KM. Čine ih rashodi za bruto plate zaposlenih (2.466.593 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (577.068 KM), naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (43.441 KM) i za otpremnine i jednokratne pomoći (24.993 KM).

Bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja odnose se najvećim dijelom na rashode za prevoz na posao i sa posla (68.676 KM), naknade za topli obrok (230.859 KM), naknade za regres za godišnji odmor (55.900 KM) i dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu (6.992 KM).

Rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći odnose se najvećim dijelom na novčane pomoći prilikom rođenja djeteta (8.199 KM), novčane pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (8.490 KM), novčane pomoći porodici u slučaju smrti radnika (3.162 KM) i otpremnine po kolektivnom ugovoru (4.842 KM).

Plate u opštinskoj upravi su obračunate u skladu sa Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Opštinskoj upravi Opštine Kotor Varoš ("Službeni glasnik Opštine Kotor Varoš", broj: 12/18 i 1/19). Za obračun plata u Opštinskoj upravi primjenjivani su definisani koeficijenti i cijena rada u iznosu od 105 KM utvrđeni Kolektivnim ugovorom.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga iskazani su u iznosu od 1.993.349 KM od toga 1.783.420 KM na fondu 01 (što je manje za 9% u odnosu na odobreni rebalans budžeta), iznos od 2.171 KM na fondu 03 i iznos od 207.758 KM na fondu 05.

Rashodi po osnovu zakupa iskazani su u iznosu od 8.461 KM, a najvećim dijelom se odnose na zakup kancelarijske opreme (2.892 KM), zakup komunikacione opreme (2.104 KM) i zakup poslovnih objekata (1.585 KM).

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 170.283 KM, a čine ih rashodi po osnovu utroška električne energije (77.516 KM), komunalne usluge (28.408 KM), komunikacione usluge (63.833 KM) i ostale usluge (526 KM).

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 41.623 KM i viši su za 1% u odnosu na rebalans budžeta, a što je pokriveno realokacijama. Odnose se na rashode za kancelarijski materijal (31.438 KM), hemijski materijal za održavanje čistoće (5.197 KM) i rashode za stručnu literaturu, časopise i dnevnu štampu (4.988 KM).

Rashodi za materijal za posebne namjene iskazani su u iznosu od 70.813 KM, a odnose se na rashode za materijal za potrebe obrazovnog procesa (58.397 KM) i rashode za ostali materijal za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (12.415 KM).

Rashodi za tekuće održavanje su iskazani u iznosu od 701.707 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode za tekuće održavanje objekata drumskog sadržaja (619.103 KM), stolarske radove (2.100 KM), ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje ostalih građevinskih objekata (44.374 KM), tekuće održavanje prevoznih sredstava (8.668 KM), tekuće održavanje opreme za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (6.301 KM) i ostalo tekuće održavanje (641 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 36.236 KM, a odnose se na rashode po osnovu utroška goriva (28.771 KM), rashode po osnovu putovanja i smještaja u zemlji (5.487 KM) i rashode po osnovu putovanja i smještaja u inostranstvu (1.978 KM).

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 130.806 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode za usluge finansijskog posredovanja (23.673 KM), rashode za usluge osiguranja (17.037 KM), rashode za usluge informisanja i medija (15.004 KM), rashode za kompjuterske usluge (19.705 KM) i rashode za ostale stručne usluge (39.601 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina iskazani su u iznosu od 368.697 KM i manji su za 15 % od planiranih, a odnose se na usluge zimске službe (97.514 KM), usluge čišćenja javnih površina (122.297 KM), utrošak električne rasvjete na javnim površinama (146.057 KM) i ostale usluge održavanja javnih površina (2.829 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 464.723 KM. Čine ih rashodi za stručno usavršavanje zaposlenih (4.907 KM), rashodi za bruto naknade za rad van radnog odnosa (334.963 KM), rashodi po osnovu reprezentacije (88.512 KM), rashodi po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca (9.961 KM) i ostali nepomenuti rashodi (24.208 KM).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 223.778 KM na fondu 01 i u potpunosti se odnose na rashode po osnovu kamata na hartije od vrijednosti.

Subvencije su u cjelosti iskazane na fondu 01 u iznosu od 8.196 KM, a odnose se na subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza.

Grantovi su iskazani u iznosu od 1.316.658 KM od čega na fondu 01 (1.298.158 KM), što je u visini rebalansa budžeta i na fondu 03 (18.500 KM), a odnose se na tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji (1.201.609 KM), ostale tekuće grantove u zemlji (12.000 KM), kapitalne grantove neprofitnim subjektima u zemlji (76.999 KM) i ostale kapitalne grantove u zemlji (26.050 KM).

Tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji čine tekući grantovi organizacijama i udruženjima i to političkim (35.000 KM), humanitarnim (28.600 KM), sportskim i omladinskim (119.504 KM), etničkim i vjerskim (4.000 KM), za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (56.405 KM), u oblasti zdravstva, socijalne zaštite i komunalnih djelatnosti (330.000 KM), u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (309.300 KM) i ostali tekući grantovi neprofitnim subjektima u zemlji (198.800 KM). Najveći dio sredstava tekućih grantova neprofitnim subjektima u zemlji čine sredstva odobrena rebalansom budžeta radi finansiranja redovnih aktivnosti JZU Dom zdravlja „Sveti Pantelejmon“ Kotor Varoš (330.000 KM), JU „Centra za kulturu i informisanje“ Kotor Varoš (288.000 KM) i Vatrogasnog društva Kotor Varoš (185.000 KM).

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opštine i gradova iskazane su u iznosu od 1.186.768 KM (fond 01) i 11.479 KM (fond 03), a odnose se na doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta (999.215 KM) i doznake pružaocima usluga socijalne zaštite (187.553 KM).

Doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta odnose se na tekuće doznake korisnicima socijalne zaštite (835.076 KM), tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta (161.989 KM) i kapitalne doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta (2.150 KM). Tekuće doznake korisnicima socijalne zaštite (štićenicima) koje se isplaćuju od strane ustanova socijalne zaštite (Centra za socijalni rad) odnose se na stalnu novčanu pomoć (143.413 KM), dodatak za pomoć i njegu drugog lica (545.600 KM), pomoć za osposobljavanje za rad (31.004 KM), jednokratna novčana pomoć (26.675 KM), pomoć u naturi koja se daje štíćenicima socijalne zaštite (5.287 KM) i ostale tekuće doznake štíćenicima ustanova socijalne zaštite (83.092 KM). Tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta čine doznake porodicama palih boraca, RVI i CŽR (15.250 KM), izbjeglim i raseljenim licima (1.700 KM), učenicima i studentima (68.983 KM), porodici, djeci i omladini (6.700 KM), penzionerima i nezaposlenim (26.850 KM) i ostale tekuće doznake (42.506 KM).

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite čine doznake ustanovama socijalne zaštite za smještaj štíćenika (178.553 KM) i doznake hraniteljskim porodicama za nezbrinutu djecu (9.000 KM).

Rashodi finansiranja, drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu 28.621 KM (fond 01), a odnose se na rashode po osnovu kamata na zajmove primljene od entiteta (21.790 KM) i na rashode od provizija, servisnih troškova i ostalih naknada na zajmove primljene od entiteta (6.830 KM).

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su u iznosu od 81.987 KM (fond 01), a odnose se na rashode po osnovu isplate glavnice duga po sudskim rješenjima (53.319 KM), kamate po sudskim rješenjima (9.002 KM), rashode po osnovu advokatskih i pravnih usluga (12.637 KM) i ostale rashode po sudskim rješenjima (7.029 KM).

Transferi između različitih jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 116.490 KM (fond 01), a odnose se na transfere entitetu (5.822 KM), transfere jedinicama lokalne samouprave (392 KM) i transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (110.276 KM).

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 3.115.381 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (2.354.567 KM), izdatke za otplatu dugova (66.618 KM) i ostale izdatke (693.996 KM). Od toga na fondu 01 (2.841.242 KM), na fondu 03 (1.985 KM) i na fondu 05 (272.154 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 2.354.567 KM, a odnose se na izdatke za izgradnju kancelarijskih objekata i prostora, izgradnju i pribavljanje puteva, izdatke za izgradnju vodovoda, izdatke za investiciono održavanje puteva mostova i vodovoda i sl. Opština je izvršila rezervisanja sredstava u ukupnom iznosu od 1.561.920 KM i to za izgradnju zgrade lokalne samouprave (1.383.528 KM), vodovoda (51.080 KM), modernizaciju puteva (98.910 KM) i dr. Sredstva su rezervisana nakon provedenih nabavki i zaključenih ugovora što je u skladu sa članom 96. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18).

Izdaci za otplatu dugova su iskazani u iznosu od 66.618 KM, a odnose se na izdatke za otplatu glavnice po hartijama od vrijednosti (49.338 KM) i izdatke za otplatu dugova prema jedinicama vlasti u iznosu od (17.480 KM).

Ostali izdaci iskazani u iznosu 693.996 KM što je za 369% više od rebalansa budžeta i pokriveno je realokacijama. Čine ih izdaci po osnovu avansa (597.112 KM), ostali izdaci (2.494 KM) i ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (94.390 KM). Dati avansi se odnose najviše za izgradnju zgrade Opštine (496.551 KM) i za šumske puteve (99.999 KM). Ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se najviše na naknade za porodijsko odsustvo koje se refundira.

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

U obrascu PIF iskazan je budžetski deficit u iznosu od 1.483.277 KM i predstavlja zbir bruto budžetskog suficita 851.944 KM i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazan u negativnom iznosu od 2.335.221 KM. Iskazani bruto budžetski suficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (8.911.365 KM) i budžetskih rashoda (8.059.421 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu predstavljaju razliku između primitaka (19.346 KM) i izdataka za nefinansijsku imovinu (2.354.567 KM).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje iskazano u iznosu od 1.707.994 KM predstavlja zbir primitaka po osnovu finansijske imovine (2.012.181KM), zaduživanja (203.385 KM), ostalih primitaka (147.731 KM) i raspodjele suficita iz ranijih perioda sa neutrošenim namjenskim sredstvima (105.511 KM) i umanjeno po osnovu izdataka za otplatu dugova (66.818 KM) i ostalih izdataka (693.996 KM).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju je iskazana u iznosu od 224.717 KM, a čine je budžetski deficit (1.483.277 KM) i neto finansiranje (1.707.994 KM).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi u bilansu uspjeha su iskazani u iznosu od 9.201.035 KM, a čine ih budžetski prihodi (8.911.365 KM) koji se iskazuju u izvještajima o izvršenju budžeta (objašnjeni su pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja) i prihodi obračunskog karaktera (289.670 KM). Prema nalazu revizije precijenjeni su prihodi obračunskog karaktera za 144.800 KM.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 289.670 KM, a po osnovu prihoda obračunskog karaktera (325.206 KM), prihoda obračunskog karaktera evidentiranih po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa (negativan iznos 44.875 KM) i prihoda obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti (9.339 KM). Prihode obračunskog karaktera čine najviše prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine (228.856 KM), dobiti od prodaje imovine (14.836 KM) i pomoći u naturi (79.144 KM).

Evidentiranje naplaćenih sumnjivih i spornih poreskih i neporeskih potraživanja iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za 2019. godinu nije izvršeno u skladu sa tačkom 14. Uputstva o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi) („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/16). Pogrešno evidentiranje je za posljedicu imalo da su prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine precijenjeni u najmanjem iznosu od 144.800 KM za koliko su precijenjena potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode.

Preporučuje se načelniku opštine da obezbijedi da se obračunski prihodi i naplaćena potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode evidentiraju u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi).

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 10.711.633 KM, a čine ih rashodi po fondovima (PIF-a) u iznosu od 8.059.421 KM (objašnjeni pod tačkom 6.1.2.1 izvještaja) i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 2.652.212 KM. Prema nalazu revizije rashodi obračunskog karaktera su potcijenjeni za iznos 5.445 KM.

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani po osnovu rashoda obračunskog karaktera (2.630.175 KM) i rashodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti (22.037 KM).

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani po osnovu nabavne vrijednosti realizovanih zaliha (15.863 KM), rashodi po osnovu amortizacije (1.444.788 KM), rashodi po osnovu rezervisanja obaveza (8.512 KM), rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (237.195 KM), date pomoći u naturi (679.127 KM) i ostali rashodi obračunskog karaktera (244.690 KM).

Nabavna vrijednost realizovanih zaliha se odnosi na nabavnu vrijednost zaliha sitnog alata inventara, auto guma odjeće i obuće.

Rashodi amortizacije su iskazani po osnovu obračunate amortizacije za zgrade i objekte, opremu, nematerijalnu imovinu i ostala sredstva koja se amortizuju. Rashodi amortizacije su potcijenjeni za 149.809 KM po osnovu neobračunate amortizacije za sredstva koja su u upotrebi, ali nisu aktivirana sa sredstava u pripremi, što nije u skladu sa paragrafom 71 MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema, odnosno članom 26. stav 4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj. Posljedica neaktiviranja imovine je precijenjena

nefinansijska imovina u stalnim sredstvima za iznos 252.285 KM i precijenjen finansijski rezultat ranijih godina za najmanji iznos 102.476 KM za neobračunatu amortizaciju prethodnih godina. Aktiviranje osnovnih sredstava vodovodne mreže, puteva, mostova sportskih terena je evidentirano u novembru 2019. godine u iznosu od 3.292.493 KM, a tehnički prijem, korištenje i stavljanje u upotrebu su većinom iz 2018. godine i dijelom 2017. godine, što je imalo za posljedicu da je potcijenjena amortizacija i ispravka vrijednosti imovine. Nije izvršeno aktiviranje sredstava u upotrebu za puteve, vanjsku rasvjetu, parking doma zdravlja i druga sredstva koje su izgrađena 2018. godine i ranije u iznosu od 754.000 KM, što nije u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

Kod obračuna amortizacije za sredstva nabavljena 2019. godine primjenjene su godišnje amortizacione stope iz Pravilnika o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 110/16). Za stalna sredstva koja su djelimično amortizovana prije 2016. godine po stopama koje se razlikuju od stopa propisanih nisu se koristile korigovane stope.

Rashodi rezervisanja po sudskim rješenjima odnose se na rezervisanja za dva sudska rješenja.

Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine su iskazani u iznosu od 237.195 KM, a odnose se na rashode po osnovu evidentiranja ispravke vrijednosti potraživanja. Nije ispravno izvršeno evidentiranje nastalih sumnjivih i spornih poreskih i neporeskih potraživanja iz Jedinственe evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za 2019. godinu u skladu sa tačkom 14. Uputstva o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi). Pogrešno evidentiranje je za posljedicu imalo da su rashodi po osnovu usklađivanja imovine precijenjeni za 144.364 KM za koliko su potcijenjena potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode.

Date pomoći u naturi su iskazane u iznosu od 679.127 KM, a odnose se otkupljene stanove boračkih kategorija koji su isknjiženi.

Ostali rashodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 244.690 KM, a odnose se na otpisana sredstva.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se obračun amortizacije vrši za sredstva u upotrebi u skladu sa paragrafom 71 MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema i članom 26. stav 4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (9.201.035 KM) i rashoda (10.711.633 KM) iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 1.510.598 KM. Prema nalazu revizije finansijski rezultat je manje iskazan za najmanje 150.245 KM jer su prihodi od usklađivanja imovine precijenjeni za 144.800 KM i rashodi po osnovu usklađivanja imovine precijenjeni za 144.364 KM, a potcijenjeni rashodi po neobračunate amortizacije u iznosu 149.809 KM (tačke 6.2.1 i 6.2.2 izvještaja).

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Na dan 31.12.2019. godine, poslovna aktiva iskazana je bruto vrijednosti od 63.262.638 KM, ispravke vrijednosti od 19.117.519 KM i neto vrijednosti od 44.145.119 KM. Čine je kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja, dugoročna finansijska imovina i razgraničenja i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima. Prema nalazu revizije ukupna poslovna aktiva precijenjena je za 252.721 KM, kao što je objašnjeno pod tačkom 6.3.1.3 izvještaja.

6.3.1.1. Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana je u iznosu od bruto vrijednosti 4.809.806 KM, ispravke vrijednosti 1.527.998 KM i neto vrijednosti 3.281.808 KM. Odnosi se na gotovinu i gotovinske ekvivalente (2.257.683 KM), kratkoročna potraživanja (210.741 KM), kratkoročna razgraničenja (620.498 KM), kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti (192.886 KM).

Gotovinski ekvivalenti i gotovina iskazani su iznosu od 2.257.683 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajni u iznosu od 2.992 KM, novčana sredstva na žiro računima u iznosu od 2.160.691 KM, od čega je redovan trezorski račun u domaćoj valuti na fondu 01 u iznosu od 2.061.601 KM, na fondu 03 u iznosu od 45.712 KM i na fondu 05 u iznosu od 53.378 KM i ostala izdvojena novčana sredstva u iznosu od 94.000 KM. Izdvojena novčana sredstva se odnose na rezervisana sredstva po izvršnim sudskim rješenjima.

Kod blagajničkog poslovanja prisutne su isplate iznad limita definisanog članom 3. stav (1) tačka d) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem („Službeni glasnik Republike srpske“ broj: 86/12 i 10/14), a uglavnom se odnose na isplate fizičkim licima vezano za dodjele priznanja povodom dana opštine i za rad savjeta mjesnih zajednica.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.727.739 KM bruto vrijednosti, 1.516.998 KM ispravke vrijednosti i 210.741 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (23.681 KM), potraživanja od zaposlenih (3.749 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (175.857 KM), potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana (159 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (7.295 KM). Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode su precijenjena za iznos od 144.800 KM više evidentiranih prihoda od usklađivanja, a potcijenjena za iznos od 144.364 KM više evidentiranih rashoda od usklađivanja vrijednosti (kako smo naveli pod tačkama 6.2.1 i 6.2.2 izvještaja). Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana su potcijenjeni za 11.048 KM za koliko su precijenjena dugoročna potraživanja, što nije u skladu sa zahtjevima paragrafa 76. MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 620.498 KM, a odnose se na unaprijed plaćene rashode u zemlji (117.783 KM) i avanse za nefinansijsku imovinu (496.551 KM). Unaprijed plaćeni rashodi odnose se najviše na uplaćene avanse JP Šume Republike Srpske (Šumskom gazdinstvu „Vrbanja“) u iznosu od 100.000 KM po osnovu sporazuma o zajedničkom ulaganju u putnu infrastrukturu na području opštine Kotor Varoš. Avansi za nefinansijsku imovinu se odnose na uplaćene avanse za izgradnju zgrade opštine u iznosu od 625.601 KM koji su do kraja godine opravdani sa četiri privremene situacije.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti iskazana su u iznosu od 192.886 KM od čega se najviše odnose na potraživanja po osnovu transfera od entiteta u iznosu od 160.534 KM.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se:

- **isplate iz blagajne Opštine vrše u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,**
- **evidentiranje potraživanja koja dospijevaju u periodu do godinu dana od datuma izvještavanja vrši u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 76).**

6.3.1.2. Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana je u iznosu od 410.564 KM neto vrijednosti. Odnose se na dugoročne plasmane (393.559 KM) i dugoročna potraživanja (17.005 KM). Dugoročne plasmane čine akcije i učešća u kapitalu u iznosu od 393.559 KM, a odnose se na akcije KP "Bobas" Kotor Varoš 65% (246.500 KM) i učešća u kapitalu na osnovu osnivačkog uloga kod Javnih ustanova u 2019. godini JU Centar za kulturu i informisanje 100% (137.059 KM), Turistička organizacija 100% (5.000 KM) i Agencija za lokalni ekonomski razvoj opštine Kotor Varoš 100% (5.000 KM). Opština nije iskazala učešća u kapitalu u iznosu od 3.326.205 KM po osnovu osnivačkog uloga kod JZU Dom zdravlja „Sveti Pantelejmon“ Kotor Varoš, što nije u skladu sa članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se na poziciji akcije i učešća u kapitalu iskaže učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Dom zdravlja „Sveti Pantelejmon“ u skladu sa članom 61. stav 4. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3.1.3. Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u iznosu od 58.037.634 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 17.584.887 KM i neto vrijednosti 40.452.747 KM. Čini je proizvedena stalna imovina, dragocjenosti, neproizvedena stalna imovina i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i avansi.

Proizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu od 28.338.005 KM neto vrijednosti, a čine je zgrade i objekti, postrojenja i oprema i nematerijalna proizvedena oprema.

Zgrade i objekti iskazani su u iznosu od 27.244.493 KM, a odnose se na stambene objekte i jedinice (2.359.130 KM), poslovne objekte i prostore (5.213.449 KM), saobraćajne objekte (10.837.232 KM) i ostale objekte (8.834.632 KM). Saobraćajni objekti su se povećali po osnovu aktiviranja i stavljanja u upotrebu mostova Kruševica Maslovara (62.783 KM) i Kruševo brdo-Savanovića potok (46.113 KM). Putevi su uvećani po osnovu stavljanja u upotrebu puta Baština (67.823 KM), zatim puta Raštani-Bojići (22.337 KM) i dr. Ostali objekti su uvećani po osnovu aktiviranja vodovodne i kanalizacione mreže u iznosu od 2.777.379 KM. Sportsko-rekreativni tereni, uređene zelene površine, parkovi i trgovi su uvećani po osnovu aktiviranja u iznosu od 119.437 KM.

Aktiviranje osnovnih sredstava vodovodne mreže, puteva, mostova, sportskih terena je evidentirano u novembru 2019. godine u iznosu od 3.292.493 KM, a tehnički prijem, korištenje i stavljanje u upotrebu su većinom iz 2018. godine i dijelom 2017. godine, što je

imalo za posljedicu da je potcijenjena amortizacija i ispravka vrijednosti imovine. Nije izvršeno aktiviranje sredstava u upotrebu za puteve, vanjsku rasvjetu objekat doma zdravlja, i druga sredstva koje su izgrađena 2015 -2017. godine čime su zgrade i objekti potcijenjeni za iznos od 754.000 KM, a za koliko je nefinansijska imovina u pripremi precijenjena. Navedeno nije u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

Postrojenja i oprema iskazana su u iznosu od 644.446 KM, a odnose se najviše na prevozna sredstva (132.383 KM), kancelarijsku opremu, alat i inventar (67.197 KM), grijnu opremu (38.084 KM), opremu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (366.437KM), specijalnu opremu (25.990 KM) i dr. Računarska i komunikaciona oprema je iskazana u negativnom iznosu od 9.595 KM zbog pogrešnog evidentiranja ispravke vrijednosti kod JU Centar za socijalni rad iz prethodnih perioda. Zbog pogrešne klasifikacije ispravke vrijednosti komunikacione opreme, precijenjena je vrijednost prevozne oprema.

Biloška imovina je iskazana u iznosu od 1.211 KM.

Investiciona imovina je iskazana u iznosu od 281.472 KM, a odnosi se na imovinu koja je data pod zakup.

Nematerijalna proizvedena imovina iskazana je u iznosu od 166.383 KM, a odnosi se na računarske programe i ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 800 KM.

Neproizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu od 6.437.380 KM neto vrijednosti, a čine je zemljište (4.880.294 KM) i šume (1.557.086 KM).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i avansi iskazani su iznosu od 5.676.562 KM, a najveći dio se odnosi na poslovne objekte u pripremi (1.462.814 KM), saobraćajne objekte u pripremi (1.174.606 KM), ostale objekte u pripremi (2.922.668 KM), proizvodno-uslužnu opremu u pripremi (57.681 KM) i nematerijalnu proizvedenu imovinu u pripremi (105.309 KM).

Poslovne objekte u pripremi najviše čine zgrada lokalne samouprave (933.389 KM), zgrada biblioteke (80.657 KM), zgrada dječijeg vrtića (92.617 KM), objekti doma zdravlja (179.793 KM), zgrada fudbalskog kluba (71.728 KM), sportska dvorana (95.678 KM) i dr. Za zgradu lokalne samouprave su izvršena rezervisanja u 2018. godini u iznosu od 653.799 KM koja su u potpunosti realizovana.

Saobraćajnu infrastrukturu čine putevi, mostovi i javna rasvjeta u pripremi.

Ostale objekte čine opštinska uprava-projekat "Izgradnje kanalizacione i rekonstrukcije vodovodne mreže u Kotor Varoši" iz kreditnih sredstava EIB i sredstava IPA 2010 (195.769 KM), vodovod „K. Varoš-Zabrđe i Maslovare“ (49.979 KM), „Izvorište Bijelo polje“ (211.576 KM), kanalizacija iz Razvojnog programa RS (1.079.449 KM), Obaloutvrda (217.657 KM), sportska dvorana (srednja škola nabavna vrijednost 1.066.881 KM i ispravka vrijednosti 81.436 KM) i reciklažno dvorište (101.357 KM).

Kao što je naprijed navedeno nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je precijenjena za 754.000 KM za koliko je potcijenjena proizvedena stalna imovina zbog neaktiviranja iste.

Posljedica neaktiviranja imovine je precijenjena nefinansijska imovina u stalnim sredstvima za neobračunatu amortizaciju tekuće i prethodnih godina u iznosu od 252.285 KM, potcijenjeni rashodi amortizacije tekuće godine u iznosu od 149.809 KM i precijenjen

rezultat ranijih godina u iznosu od 102.476 KM, što nije u skladu sa paragrafom 71 MRS-JS Nekretnine postrojenja i oprema (tačka 6.2.2 izvještaja).

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se sredstva u upotrebi evidentiraju u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva na dan 31.12.2019. godine iskazana je u iznosu 44.145.119 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze i razgraničenja, dugoročne obaveze i razgraničenja i vlastite izvore. Prema nalazu revizije ukupna poslovna pasiva precijenjena je za 252.721 KM, kao što je objašnjeno pod tačkom 6.3.1.3 izvještaja.

6.3.2.1. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 879.232 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (25.784 KM), obaveze za lična primanja zaposlenih (239.651 KM), obaveze iz poslovanja (430.576 KM), obaveze za subvencije, grantove i doznake (123.715 KM), kratkoročna rezervisanja i razgraničenja (11.570 KM) i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (47.936 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze u cijelosti se odnose na obaveze po dugoročnim obveznicama prve emisije u zemlji koje dopijevaju na naplatu do godinu dana.

Obaveze za lična primanja zaposlenih odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za mjesec decembar 2019. godine (217.588 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (topli obrok i prevoz) u iznosu od 22.063 KM.

Obaveze iz poslovanja čine obaveze za nabavku roba i usluga (182.527 KM), obaveze za nabavku stalne imovine (142.797KM), obaveze prema fizičkim licima (19.303 KM), obaveze po sudskim rješenjima (71.066 KM), obaveze za porez i doprinose na teret poslodavaca (13.882 KM) i obaveze za primljene depozite i kaucije (1.000 KM).

Obaveze za subvencije, grantove i doznake čine obaveze za grantove (6.200 KM) i obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Opštine (117.515 KM).

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 11.570 KM, a odnose se na kratkoročna rezervisanja (8.512 KM) i ostala kratkoročna rezervisanja (3.058 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti iskazane su u iznosu 47.936 KM odnose se najvećim dijelom na obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dopijevaju na naplatu do godinu dana (37.850 KM).

Opština je do roka za sastavljanje finansijskih izvještaja izmirila sve navedene obaveze.

6.3.2.2. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 7.525.106 KM, a odnose se na dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti (5.000.000 KM) i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (2.525.106 KM).

Dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti su evidentirane po osnovu druge emisije obveznica u 2018. godini po kamatnoj stopi 4,4% godišnje (period otplate od 10 godina sa grejs periodom od 3 godine), a koje su u svrhu kapitalnih investicija izgradnja

zgrade lokalne samouprave (2.661.978 KM) i otkupa neotplaćenog dijela obveznica iz prve emisije obveznica (2.338.021 KM). Procedura nabavki za zgradu je obustavljena u 2018. godini i tad su sredstva od 2.000.000 KM oročena na period od šest mjeseci, zatim je 2019. godini provedena nova procedura za nabavku radova na izgradnji zgrade lokalne samouprave.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti se odnose na kredit Svjetske banke (1.048.552 KM) i kredit Evropske investicione banke (1.476.554 KM).

U 2014. godini realizovan je kredit Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacije Republike Srpske“ putem Ugovora o prenosu kreditnih sredstava između Ministarstva finansija Republike Srpske i Opštine u iznosu od 1.998.858 KM sa kamatom 4,55% EURIBOR (period otplate 25 godina sa grejs periodom od osam godina).

Kredit Svjetske banke Međunarodne asocijacije za razvoj je realizovan 2015. godine putem Ugovora o pod-kreditu sa Ministarstvom finansijama Republike Srpske po „Hitnom projektu oporavka od poplava“ u ukupnom iznosu od 1.146.153 KM (460.070 SDR) sa kamatnom stopom 1,25% godišnje (period otplate 25 godina sa grejs periodom od pet godina).

6.3.2.3. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori sredstava iskazani su u iznosu od 35.740.781 KM, a čine ih trajni izvori sredstava (8.894.821 KM), finansijski rezultat ranijih godina (28.356.558 KM) i finansijski rezultat tekuće godine u negativnom iznosu (1.150.598 KM). Prema nalazu revizije vlastiti izvori su potcijenjeni za najmanje 3.073.484 KM.

Finansijski rezultat tekuće godine je precijenjen je za najmanji iznos od 150.245 KM iz razloga što su prihodi od usklađivanja imovine precijenjeni za 144.800 KM i rashodi po osnovu usklađivanja imovine precijenjeni za 144.364 KM, a potcijenjeni rashodi po osnovu neobračunate amortizacije u iznosu 149.809 KM (tačke 6.2.1 i 6.2.2 izvještaja).

Finansijski rezultat ranijih godina je precijenjen za najmanji iznos od 102.476 KM, zbog neobračunavanja amortizacije za sredstva koja nisu stavljena u upotrebu (kako smo naveli pod tačkama 6.2.2. i 6.3.1.1 izvještaja).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija na dan 31.12.2019. godine iskazana je u iznosu od 1.093.289 KM i odnosi se na garancije (511.233 KM) primljene od dobavljača za dobro izvođenje posla i odobrene nepovučene kredite (582.056 KM).

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova (Izvještaju o novčanim tokovima) Opština Kotor Varoš je iskazala pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 983.563 KM, negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 74.881 KM i negativan neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 66.818 KM. Neto smanjenje gotovine iskazano je u iznosu od 841.864 KM. Iskazana gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda u iznosu od 1.415.819 KM, pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti, negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti i negativan neto novčani tok iz

aktivnosti finansiranja, daju stanja novčanih sredstava na kraju perioda u iznosu od 2.257.683 KM.

Bilans novčanih tokova Opštine Kotor Varoš je sastavljen na način kako je propisano članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) i pruža relevantne informacije o novčanim tokovima u skladu sa MRS-JS 2 Izvještaj o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje dato je obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što je u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da se u toku 2019. godine kod nadležnih sudova protiv Opštine vodi 274 postupka. Od ukupnog broja postupaka 14 je parničnih postupaka, 10 izvršnih, a ostalo su upravni predmeti, postupci, sporovi, te predmeti materijalne i nematerijalne štete. Kao materijalno značajne i potencijalne obaveze za opštinu istaknuti su parnični i izvršni predmeti u kojima je opština tužena u najmanjem iznosu od 844.116 KM (glavnica i sudski troškovi). Sa 31.12.2019. godine opština je pokrenula sudske sporove radi naplate potraživanja za komunalnu naknadu od pravnih lica u vrijednosti od 18.093 KM.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovani finansijski izvještaj za 2019. godinu sačinjene su i Napomene za period 01.01 - 31.12.2019. godine, koje pružaju neophodne informacije o Opštini, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, ali iste ne zadovoljavaju zahtjeve MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbe člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, jer nisu objelodanjene informacije:

- prema zahtjevima MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragrafi 88-94 kojima se nalaže da se za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskim izvještajima objelodanjuju koristan vijek upotrebe ili stope amortizacije, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku ili na kraju perioda koje pokazuju sva povećanja i smanjenja o postojanju i iznosu ograničenja vlasništva i nekretnina založenim kao garancija izvršenju obaveza; o strukturi stalnih sredstava koja se i dalje koriste, ali im je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli;
- prema zahtjevima MRS-JS 23 Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos) - (paragraf 106, tačke a i b) kojima je definisano da se objelodani iznos prihoda i potraživanja priznatih u vezi sa transakcijom koja nije transakcija razmjene;
- neusaglašena salda potraživanja na dan popisa, kao i razlozi zbog kojih nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem;

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju sve informacije u skladu sa zahtjevima MRS-JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Goran Štrbac, s.r.

Biljana Petrović, s.r.